

στεφθέντων υπάγουνσι καὶ ῥίπτουσι χάρισμα εἰς τὴν νύμφην. Εἶνε δὲ τοῦτο πάντοτε χρυσοῦν νόμισμα διαφόρων εἰδῶν, τὸ ὅποιον ῥίπτουσιν εἰς τὸ ποτήριον δι' οὗ κερνᾷ αὐτοὺς ἡ νύμφη. Τὰ χαρίσματα ταῦτα γράφονται, διότι ὁ γαμβρὸς εἶνε ὑπόχρεως νὰ τὰ ἀποδώσῃ εἰς τοὺς ῥίψαντας ὅταν στεφθῶσιν ἂν εἶνε ἄγαμοι, ἄλλως εἰς τὸν γάμον τῶν τέκνων των.

Τὴν τετάρτην φέρουσι τὴν προῖκα τῆς νύμφης εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ καὶ οὕτω λαμβάνει πέρας ἡ τελετὴ τῶν γάμων διαρκοῦσα πολλάκις μέχρι τῆς ἐπομένης Κυριακῆς.

Α. ΣΠΥΡΙΔΗΣ.

Ο ΑΠΕΞΗΡΑΜΕΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΑΜΠΟΥ

ΙΑ' *

Ὁ συνταγματάρχης Φουφᾶς μνησθάνει εἰδήσεις τινάς, αἵτινες
θα φανῶσι παλαιαὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου.

Μεταξὺ τῶν παρόντων κατὰ τὴν σκηνὴν τῆς ἀναστάσεως τοῦ συνταγματάρχου, οὐδὲ εἰς ὑπῆρχεν ἰδὼν ποτε ἀνάστασιν νεκροῦ. Ὅθεν εὐνόητος εἶνε ἢ τε ἐκπληξίς καὶ ἢ χαρὰ ἢ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἐκδηλωθεῖσα. Τρεῖς ἐπευφήμεσαν κροτοῦντες τὰς χεῖρας καὶ πανηγυρίζοντες τὸν θρίαμβον τοῦ δόκτορος Νιμπόρ. Ἐκ τοῦ θορύβου δὲ τούτου πάντες οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐν τοῖς διαδρόμοις, ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ὁδῷ συνωθούμενοι κχτενόησαν ὅτι τὸ θαῦμα ἐξετελέσθη. Παρευθὺς δὲ ἀκράτητον εἰσώρμησε τὸ πλῆθος διαρρηῖξαν τὰς θύρας, κχταβαλὼν πᾶν κώλυμα καὶ ἀνατρέψαν τοὺς ἐπιστήμονας πάντας, μάτην πειρωμένους νὰ το ἀναχαιτίσωσι.

«Μά, Κύριοι! ἀνεκραύγαζεν ὁ ἰατρὸς Νιμπόρ, θέλετε λοιπὸν νὰ τον θανατώσετε ;»

Ἀλλὰ τίς τον ἤκουε; Τὸ ἀγριώτατον πάντων τῶν παθῶν, ἡ περιεργία παρώξυνε τὸ πλῆθος καὶ ἕκαστος ἤθελε νὰ ἰδῇ καὶ καταπατῶν τοὺς ἄλλους. Καὶ ὁ μὲν Νιμπόρ κατέπεσε κατὰ γῆς, ὁ δὲ κ. Ῥενάλτος καὶ ὁ υἱὸς του σπεύσαντες εἰς βοήθειαν τοῦ ἰατροῦ ἀνετράπησαν πεσόντες ἐπ' αὐτοῦ, ἡ δὲ κυρία Ῥενάλτου ἀνατραπεῖσα καὶ αὐτὴ κατέπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ συνταγματάρχου δεινὸν βοῶσα.

«Αἶ, αἶ! ἀνεφώνησεν ἀγρίως ὁ συνταγματάρχης, ἀνορθωθείς αἰφνης ὡς

* Ἰδ. σελ. 549, 643, 742, 797.

ὑπὸ ἐλατηρίου, θά μας πνίξουν αὐτοὶ οἱ ἀχρεῖοι ἂν δέν τους πετάξωμεν ἀπ' ἐδῶ μέσα!»

Ἡ στάσις τοῦ Φουγά, ἡ λάμψις τῶν ὀφθαλμῶν καὶ μάλιστα τὸ θαυμαστὸν τῆς ἀναστάσεώς του, ἐποίησαν περὶ αὐτὸν κύκλον κενόν, ὥς ἂν οἱ τοῖχοι ὑπεχώρησαν ἢ οἱ περιστῶτες εἰσῆλθον εἰς τὰ σώματα ἀλλήλων.

«Ἐξ' ἀπ' ἐδῶ ὅλοι σας!» ἀνεφώνησε διὰ φωνῆς λαμπρᾶς, ὥς ἂν ἀπήγγελλε στρατιωτικὸν πρόσταγμα.

Ὡς ἀπόκρισις δὲ ἀντήχησε περὶ αὐτὸν βοή κραυγῶν, ἐξηγήσεων, δικαιολογιῶν· ἐνόμισε δὲ ὁ συνταγματάρχης ὅτι ἤκουσε καὶ ἀπειλὰς τινος. Ἀρπάζας δὲ παρευθὺς ἔδραν τινὰ ἐκεῖ πλησίον κειμένην, κραδαίνει αὐτήν ὥς ὄπλον, ἀπωθῶν, πλήττων, ἀνατρέπων πολίτας, στρατιωτικοὺς, ὑπαλλήλους, ἐπιστήμονας, φίλους, περιέρχους, τὸν ὑπαστυνόμον, καὶ τὸν ἀνθρώπινον τοῦτον χεῖμαρρον καταχέει ὅλον εἰς τὴν ὁδὸν μετὰ φοβεροῦ πατάγου. Τούτου δὲ γενομένου κλείει διὰ τοῦ μοχλοῦ τὴν θύραν καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον βλέπει τρεῖς ἄνδρας ἱσταμένους παρὰ τῇ κυρίᾳ Ῥενάλτου. Πραῦνας δὲ τὴν φωνήν του ἐρωτᾷ αὐτήν:

«Τί λέγεις, κυρά, νὰ τους πετάξωμεν καὶ τούτους τοὺς τρεῖς;

— Θεὸς φυλάξοι! τὸν ἄνδρα μου, τὸν υἱόν μου καὶ τὸν κ. Νιμπὼρ τὸν ἱατρόν, ὅστις σ' ἀνέστησε;

— Τότε λοιπόν, κυρά, ἄς ἔχουν χάριν! Ὁ Φουγάς οὐδέποτε παρεβίασε τοὺς νόμους τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ξενίας. Καὶ σὺ, Ἀσκληπιέ μου, δός μοι τὴν χεῖρά σου».

Ἐν τούτῳ δὲ δέκα ἢ δώδεκα περίεργοι εἶχον ἀναρριχηθῆ ἀπὸ τοῦ πεζοδρομίου τῆς ὁδοῦ μέχρι τοῦ παραθύρου τοῦ ἐργαστηρίου. Ἰδὼν τούτους ὁ Φουγάς ἔσπευσε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ἀνοίξας αὐτὸ μεθ' ὀρμῆς, ἠνάγκασε τοὺς περιέρχους νὰ πηδήσωσι μεταξὺ τοῦ ἔξω τῆς οἰκίας συνωθουμένου λαοῦ.

«Αἰε! ἀνεφώνησεν ἔπειτα, αἰματοκύλισα μίαν ἑκατοστὴν βασιβοζούκων οἱ ὅποιοι οὔτε τὴν γυναῖκα ἐσεβάσθησαν οὔτε τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν. Καὶ ἂν δέν σας ἀρέτω, μὲ λέγουν συνταγματάρχην Φουγάν τοῦ εἰκοστοῦ τρίτου συντάγματος, καὶ ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ».

Μετὰ τὴν παράξενον ταύτην προσλαλιὰν ἀντήχησαν ὡς ἀπόκρισις κραυγαί, ἐπευφημίαι, γέλωτες καὶ λαιδορικά. Ὁ δὲ Λέων σπεύσας ἐξῆλθεν εἰς τὸν λαὸν αἰτῶν συγγνώμην παρὰ τῶν ἀξίων τοιαύτης. Προσεκάλεσε δὲ φίλους τινὰς νὰ συνδειπνήσωσι τὴν ἐσπέραν μετὰ τοῦ ἀλλοκότου συνταγματάρχου, μάλιστα δὲ δέν ἐλησμόνησε νὰ ποστεῖλῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐπίτιδες ἄνθρωπον νὰ καλέσῃ τὴν Κλημεντίναν.

Ὁ δὲ Φουγάς μετὰ τὴν προσλαλιὰν του ἐπανῆλθε πρὸς τοὺς ξένους τοῦ ἄβρα βαίνων καὶ ἀλαζονευόμενος καὶ ἱππεύσας τὴν ἔδραν ἣν πρὸ μικροῦ εἶχε μεταχειρισθῆ, ἀνήγειρε τὰς ἀγκιστρῶδεις ἄκρας τοῦ μύστακος του καὶ εἶπε:

«Δέν λέγομεν καὶ τίποτε; Λοιπὸν ἤμην ἄρρωστος;

— Καὶ πολὺ.

— Παραμύθια. Ἐγὼ αἰσθάνομαι τὸν ἑαυτὸν μου ἀξιόλογα, καὶ πεινῶ, μάλιστα ἕως νὰ στρωθῇ ἡ τράπεζα μετὰ χαρᾶς θὰ ἔπινα ἐν ὀρεκτικόν.

Ἡ κυρία Ῥενάλτου ἐξελθοῦσα καὶ παραγγείλασά τι ἐπανῆλθε παρευθὺς.

« Ἄλλ' εἰπατέ μοι λοιπὸν ποῦ εἶμαι! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τούτου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ὀργάνων ἀναγνώριζω ὅτι ὁπαδὸς τῆς Μούσης Οὐρανίας κατοικεῖ ἐνταῦθα, ἴσως δὲ καὶ φίλος τοῦ Μάγγη καὶ Βερ-
 θολλέτου. Ἄλλ' ὅμως ἡ εἰλικρίνεια ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου σας ἐντατυπωμένη ἀποδεικνύει ὅτι δὲν εἰσθε γέννημα τοῦ λαχανοτόπου τούτου. Ναί, πιστεύω εἰς τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας μου. Φίλοι, τὴν αὐτὴν ἔχομεν πατρίδα. Καὶ μόνη ἡ συμπαθὴς ὑποδοχὴ σας, ἐν ἐλλείψει ἄλλων ἀποδείξεων, θά μ' ἔπειθεν ὅτι εἰσθε συμπολίται μου. Ποία τύχη σᾶς ἔφερεν ἐδῶ τόσον μακρὰν τοῦ πατρίου ἐδάφους; Τέκνα τῆς πατρίδος μου, ποία τρικυμία σᾶς ἔρριψεν εἰς τὴν ἄξενον ταύτην ἀκτὴν;

— Ἀγαπητέ μοι συνταγματάρχα, ἀπεκρίθη ὁ Νιμπόρ, ἐὰν θέλῃς νὰ εἶσαι φρόνιμος, μὴ ἐρωτᾷς συγχρόνως πολλὰ πράγματα. Ἄφες εἰς ἡμᾶς τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σε διδάξωμεν βαθμηδὸν καὶ κατὰ τάξιν, διότι πολλὰ ὑπαλείπονται νὰ μάθῃς».

Ὁ συνταγματάρχης ἐκοκκίνησεν ὑπ' ὀργῆς καὶ ἀπεκρίθη μετ' ὀξύτητος.

« Ἄς λείπουν, παρακαλῶ, αἱ παρατηρήσεις καὶ δὲν περιμένω ἀπὸ σέ νὰ...»

Ἀλλὰ σταγὼν αἵματος πεσοῦσα ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἀνέκοψε τὸν ῥοῦν τῶν σκέψεών του.

« Τί εἶνε τοῦτο πάλιν; εἶπεν, αἷμα;

— Τίποτε, τίποτε, ἔγεινεν ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ τὰ κομμένον σας ὥτιον . . .

— Ἀλήθεια, εἶπε φέρων τὴν χεῖρα εἰς τὸ οὖς. Ἀλλὰ ἀνάθεμά με ἂν ἐνθυμοῦμαι πότε το ἔπαθα.

— Τώρα ἐγὼ θά το δέσω ὀλίγον καὶ μετὰ δύο ἡμέρας δὲν θὰ διακρίνεται.

— Μὴ λάβῃς τὸν κόπον, ἀγαπητέ Ἰπποκράτα, ὀλίγη πυρίτις εἶνε ἔνα κα' ἔνα.

Ἄλλ' ὁ ἱατρὸς ἤρξατο ἐπιδένων τὴν πληγὴν τοῦ συνταγματάρχου διὰ τρόπου ἥττον στρατιωτικοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ εἰσῆλθεν ὁ Λέων καὶ ἰδὼν τὸν ἱατρὸν εἶπεν:

« Ἄ, ἄ, διορθώνετε τὴν ζημίαν τὴν ὁποῖαν ἔκρημα.

— Στάσου νὰ ἰδῇς! ἀνερώνησεν ὁ Φουγάς ἀποσπώμενος τῶν χειρῶν τοῦ ἱατροῦ καὶ δράττων τὸν Λέοντα ἀπὸ τοῦ τραχήλου. Σὺ, κουζουλοχέρη, μοῦ ἔκοψες τὸ αὐτί μου;»

Ὁ Λέων ἦτο μὲν πρῶτος, ἀλλὰ ἔχασεν, ὥς λέγομεν, τὴν ὑπομονήν του καὶ ἀπωθήσας βιαίως τὸν συνταγματάρχην εἶπε:

« Μάλιστα, κύριε, ἐγὼ σοῦ ἔκοψα τὸ αὐτί καὶ ἄνευ τοῦ ἀσημάντου ταύ-

του δυστυχήματος σήμερον θὰ ἦσο ἐξ πόδας ὑπὸ τὴν γῆν. Ἐγὼ σ' ἔσωσα τὴν ζωὴν καὶ σε ἠγόρασα διὰ τῶν χρημάτων μου, ἐν ᾧ δὲν ἤξιζες οὐδὲ εἰκοσιπέντε λουδοβίκειαι. Ἐγὼ ἐκοπίασα τρεῖς ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ῥίπτων ἄνθρακας ὑπὸ τὸν λέβητά σου. Ὁ πατήρ μου σ' ἔδωκε τὰ ἐνδύματα τὰ ὅποια τώρα φορεῖς, εἶσαι ἐν τῇ οἰκίᾳ μας, πίνεις τὸ ὀρεκτικὸν τὸ ὅποιον σοῦ φέρει ἡ Γαθώ. Ἀλλά, πρὸς Θεοῦ σε παρακαλῶ, μή με λέγεις κουζουλοχέρην μὴ λέγεις κυρὰ τὴν μητέρα μου καὶ μὴ ῥίπτεις τοὺς φίλους μας εἰς τὴν ὁδὸν ὡς ἐὰν ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ δρόμου!»

Ὁ συνταγματάρχης κατησχυμένος ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Λέοντα, τὸν κ. Ρενάλτον καὶ τὸν ἱατρόν, ἐφίλησεν εὐγενῶς τὴν χεῖρα τῆς κυρίας Ρενάλτου, κατέπιε ποτήριον οἴνου πλήρες ῥακῆς καὶ εἶπε μετὰ φωνῆς συγκεκινημένης.

«Ἐνάρετοι κάτοικοι, λησμονήσατε τὰς παρεκτροπὰς ζωτρεῖς μὲν ἀλλὰ γενναίως ψυχῆς. Μόνη μου μέριμνα θὰ εἶνε τοῦ λοιποῦ τὸ νὰ δαμάζω τὰ πάθη μου. Ὁ νικήσας σύμπαντας τοὺς λαοὺς τῆς γῆς καλὸν εἶνε νὰ νικᾷ καὶ αὐτὸς ἑαυτόν».

Καὶ ταῦτα λέγων παρέδωκε τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τὸν ἱατρόν, ὅστις τὸ ἔδεσε. «Ἀλλ' ὅμως, εἶπε, προσπαθῶν νὰ ἐνθυμηθῇ, δέν μ' ἐτουφέκισαν;

— Ὁχι.

— Καὶ δὲν ἐπάγωσα ἐν τῷ πύργῳ;

— Οὐχὶ ἐντελῶς.

— Διὰ τί μ' ἐπῆραν τὴν στολὴν μου; Ἄ, τὸ μαντεύω! εἶμαι αἰχμάλωτος.

— Εἶσαι ἐλεύθερος.

— Ἐλεύθερος! Ζήτω λοιπὸν ὁ αὐτοκράτωρ. Ἀλλ' ἄς μὴ χάνωμεν λοιπὸν καιρόν! Πόσον ἀπέχει ἡ Δανσίκη;

— Εἶνε πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

— Καὶ πῶς το λέγετε τοῦτο ἐδῶ τὸ χάλασμα;

— Φονταινεβλώ.

— Φονταινεβλώ; Γαλλία;

— Βέβαια. Ἐν ᾧ ἐμέλλομεν νὰ σου παρουσιάσωμεν τὸν ἑπαρχὸν μας σὺ τὸν ἔρριψες εἰς τὴν ὁδόν.

— Ἄ, ναί, εἶδες σπουδαῖον ὑποκείμενον! Τί ἑπαρχὸν καὶ ξέπαρχον; Ἐγὼ ἔχω ἐντολὴν τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὸν στρατηγὸν Ῥάπ καὶ πρέπει σήμερον εὐθὺς νὰ πέλθω εἰς Δανσίκην. Κύριος οἶδεν ἂν θὰ προφθάσω ἐν καιρῷ!

— Συνταγματάρχα μου, θὰ φθάσης πάρα πολὺ ἀργά, διότι ἡ Δανσίκη παρεδόθη.

— Ἀδύνατον. Καὶ πότε;

— Πρὸ ἑξ καὶ τεσσαράκοντα ἑτῶν.

— Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ! Ἄς λείπουν, παρακαλῶ, τὰ σκώμματα διότι...

Ὁ κ. Νιμπὸρ ἔδωκεν αὐτῷ ἡμερολόγιόν τι λέγων :

« Ἴδὲ καὶ μόνος σου ! Σήμερον εἶνε 17 Αὐγούστου 1859, ἐκοιμήθης δὲ ἐν τῷ πύργῳ Λίμπενφελδ τὴν 11 Νοεμβρίου 1813, ὥστε ὁ κόσμος βαδίζει ἄνευ σοῦ ἔξ καὶ τεσσαράκοντα ἔτη.

— Εἰκοσιτέσσαρα καὶ τεσσαράκοντα ἔξ, ἀλλὰ τότε λοιπὸν πρέπει, κατὰ τὸ λέγειν σας, νὰ εἶμαι ἐβδομηκοντούτης.

— Ἀλλ' ἡ ζωηρότης σου ἀποδεικνύει ὅτι ἐξακολουθεῖς ὦν εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν.

Υψώσας δὲ τοὺς ὤμους ἔσχισε τὸ ἡμερολόγιον καὶ πλήττων διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἔδαφος εἶπε :

« Τὸ ἡμερολόγιόν σας, κύριε μου, εἶνε πλαστογραφημένον ».

Ὁ κ. Ρενάλτος δραμὼν εἰς τὴν βιβλιοθήκην του ἐπανῆλθε φέρων ἡμίσειαν δωδεκάδα τῶμων καὶ ἔδειξεν εἰς τὸν συνταγματάρχην τὰ ἔτη τῆς ἐκδόσεώς των 1826, 1833, 1847, 1858.

« Συγγνώμην, εἶπεν ὁ Φουγᾶς κρύπτων τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν. Πρωτοφανὲς καὶ τοῦτο πάλιν ! Δὲν πιστεύω νὰ ἐδοκίμασεν ἄνθρωπος τὴν σημαντὴν μου ἀγωνίαν. Εἶμαι ἐβδομηκοντούτης ! »

Ἡ κ. Ρενάλτου ἐξελθοῦσα ἐκόμισεν ἐκ τοῦ λουτροῦ κάτοπτρον καὶ τοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν συνταγματάρχην λέγουσα :

« Κυττάξατε τὸ πρόσωπόν σας ».

Ἐν ᾧ δὲ εἶχεν ἀνὰ χειρὸς τὸ κάτοπτρον καὶ προσεπάθει νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτὸς ἐκυτὸν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας παῖς ἔχων ὄργανον καὶ παίζων τὸ ᾠσμα τῆς εἰς Συρίαν ἐκστρατείας τῶν γάλλων.

Ὁ Φουγᾶς παρευθὺς ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ κάτοπτρον ἀνακράζας :

« Τί κάθεσθε καὶ με λέγετε τόσην ὥραν ! Ἐγὼ ἀκούω τὸ ᾠσμα τῆς βασιλείσης Ὁρτησίας ! »

Ἀλλ' ὁ κ. Ρενάλτος τῷ ἐξήγησε μεθ' ὑπομονῆς συλλέγων ἅμα καὶ τὰ συντρίμματα τοῦ κατόπτρου, ὅτι τὸ ᾠσμα τῆς βασιλείσης Ὁρτησίας ἐγένετο ἐθνικὸν ᾠσμα καὶ ἐπίσημον μάλιστα, ὅτι αἱ μουσικαὶ τῶν συνταγμάτων ἐπαιάνιζον τὴν γλυκεῖαν ταύτην μελωδίαν ἀντὶ τῆς ἀγρίας Μασσαλιώτιδος, καὶ ὅτι οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται πράγμα παράδοξον ! δὲν ἐμάχοντο ἔνεκα τούτου χειρότερον. Ἀλλ' ὁ συνταγματάρχης ἀνοίξας ἤδη τὸ παράθυρον ἐφάνει πρὸς τὸν ἐκ Σαβοΐας μικρὸν μουσουργόν :

« Αἶ, καλὸ παιδί ! Ἐν ναπολεόνι, ἂν μ' εἶπῃς τί ἔτος ἀναπνέω ! »

Ὁ μικρὸς μουσουργὸς ἤρξατο χορεύων ἐλαφρότατα καὶ περιστρέφων τὸν μουσικὸν μῦλόν του.

« Κύτταξέ τον ἐκεῖ 'πὺ δὲν ἀκούει ! »

Ὁ παῖς ἐφαίνετο ὡς μὴ ἐννοῶν τὴν ἐρώτησιν τοῦ συνταγματάρχου καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ πεντάλεπτον.

« Μίαν πεντάραν ! »

— Βρέ τί κάθεται καί μου ψάλλεις ; τί πεντάρσι, ἐν ναπολεόνι θά σου δώσω ἂν μ' εἰπῇς τί ἔτος ἔχομεν.

Ὁ παῖς ἐξηκαλούθει γελῶν.

« Ἀκούεις ; καί ἂν δέν μού το εἰπῇς γρήγορα θά σου κόψω ταῦτά ».

Ὁ παῖς τὰ ἐχρειάσθη κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον καὶ ἀπῆλθε δρομικῶς, ἀλλ' ἐν τῷ τρέχειν ἐνθυμηθεὶς, φαίνεται, ὅτι οὐδὲν ἀποκτάται ἄνευ κόπων καὶ κινδύνων ἐπανῆλθε καὶ διὰ φωνῆς γλυκυτάτης καὶ αἰμύλης :

« Κύριε, ἀνεφώνησεν, ἔχομεν χίλια ὀκτακόσια πενήντα ἐννέα.

— Καλά, εἶπεν ὁ Φουγάς, ἀνιζητῶν ἐν τοῖς θυλακίοις τοῦ τὸ εἰς τὸν παῖδα ὑποσχεθὲν ναπολεόνιον. Ἀλλὰ τὰ θυλάκια ἦσαν κενά. Τὴν ἀμνησιν τοῦ συνταγματάρχου ἰδὼν ὁ Λέων ἔρριψεν εἰς τὴν αὐλὴν εἴκοσι φράγκια. Πρὶν ἢ δὲ κλείσῃ τὸ παράθυρον, ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἀντικεῖ κομποτάτην οἰκίαν πρὸ μικροῦ φκοδομημένην, ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ἐπιγραφὴ μεγάλαις γράμμασιν :

ΩΔΡΕΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΑΩΝΟ

εὐφρόσυνα δηλοῦσα τὸ ἔτος καὶ ἄνευ δαπάνης εἴκοσι φράγκων.

Ὁ Φουγάς ἀναγνοὺς τὴν ἐπιγραφὴν ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τοῦ Λέοντος τρόπον τινὰ αἰσχυνόμενος καὶ εἶπε :

« Φίλε, οὐδέποτε θά λησμονήσω ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη εἶνε τὸ πρῶτιστον καθῆκον τῆς πρὸς τὴν εὐεργεσίαν εὐγνωμοσύνης. Ἀλλ' εἰπέ μοι περὶ τῆς πατρίδος ! Πατῶ τὸ ἱερὸν ἔδαφος αὐτῆς καὶ ὅμως δέν εἰξεύρω τὰ κατ' αὐτήν.

Ἡ Γαλλία εἶνε πάντοτε ἡ βασίλισσα τοῦ κόσμου, δέν εἶν' ἀλήθεια ;

— Βεβκίως, ἀπεκρίθη ὁ Λέων.

— Πῶς ἔχει ὁ αὐτοκράτωρ ;

— Πολὺ καλά.

— Καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ;

— Κάλλιστα.

— Καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης ;

— Ὁ διάδοχος ; εἶνε παιδίον εὐμορφότατον.

— Πῶς ! παιδίον ! Καὶ ἔπαιτα ἔχεις πρόσωπον καὶ μοι λέγεις ὅτι ἔχομεν 1859 ! »

Ὁ ἱατρὸς Νιμπὸρ ὑπολαβὼν ἐξήγησε διὰ βραχέων ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας ἦτο οὐχὶ Ναπολέων ὁ Α', ἀλλὰ Ναπολέων ὁ Γ'.

« Ἀλλὰ τότε λοιπόν, ἀνεφώνησεν ὁ Φουγάς, ὁ αὐτοκράτωρ μου ἀπέθανε !

— Μάλιστα.

— Τῶν ἀδυνάτων ! Ὅ τι ἄλλο θέλετε λέγετέ μου, τοῦτο μόνον μὴ μου λέγετέ ! Ὁ αὐτοκράτωρ μου εἶνε ἀθάνατος ».

Ὁ ἱατρὸς καὶ οἱ Ῥενάλτοι καὶ τοὶ δέν ἦσαν ἱστορικοὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ἀναγκάσθησαν ὅμως νὰ τῷ διηγηθῶσιν ἐν συνόψει τὴν ἱστορίαν τοῦ κατ' ἡμᾶς

αιῶνας. Ἐδειξαν εἰς αὐτὸν μέγα βιβλίον γεγραμμένον ὑπὸ Δευορθέου καὶ κεκοσμημένον διὰ λαμπρῶν εἰκόνων ὑπὸ Ῥαφφέτου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐδίσταζεν ὁ συνταγματάρχης καὶ δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ. Κατὰ πάσας δὲ σελίδας ἀνεφώνει : « Ἀδύνατον ! Δὲν εἶνε ἱστορία τὸ βιβλίον τοῦτο, εἶνε μυθιστορία καὶ τὴν ἔγραψαν ἐπίτηδες διὰ νὰ κάμνουν τοὺς στρατιώτας νὰ κλαίουں ! »

Ἐπρεπεν ὧντως ὁ νέος οὗτος νὰ εἶνε φύσεως γενναίας καὶ ἰσχυρᾶς, διότι ἐν διαστήματι τεσσαράκοντα λεπτῶν τῆς ὥρας ἔμαθεν ἀπάσας τὰς συμφοράς, ἃς ἡ τύχη διεσκόρπισεν εἰς δεκαοκταετίαν ὅλην ἀπὸ τῆς πρώτης παρικτήσεως τοῦ Βοναπάρτου μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως τῆς Ῥώμης. Ἦτον εὐτυχῆς τῶν παλαιῶν συστρατιωτῶν του, ἀλλεπαλλήλους ἐλάμβανε τὰς πληγὰς ταύτας, αἵτινες τὸ αὐτὸ μέρος τῆς καρδίας του πᾶσαι ἐπληττον. Ὑπῆρχε δὲ φόβος μὴ ὁ τάλας Φουγᾶς ἀποθάνῃ ὑπὸ τῆς συγκινήσεως ἐν τῇ πρώτῃ ὥρᾳ τῆς ζωῆς του. Ἀλλ' ὁ διχβολάνθρωπος οὗτος ἐκχύπτετο καὶ ἀνεπήδα ὡς ἐλατήριον. Ἀνεφώνησεν ὑπὸ θαυμασμοῦ ἀκούων τὰς ἐνδόξους μάχας τῆς Γαλλίας, ἐξουχήθη ὑπὸ λύπης παρκαταθεῖς κατὰ τὸν ἐν Φανταϊνεβλῶ ἀποχαιρετισμὸν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τῆς γηραιᾶς αὐτοῦ φρουρᾶς. Ἡ ἐκ τῆς Ἑλβας ἐπάνοδος τοῦ Ναπολέοντος ἐφώτισε τὸ εὐμορφὸν καὶ εὐγενὲς πρόσωπόν του, ἡ καρδιά του ἔδραμεν εἰς Οὐατερλῶ μετὰ τοῦ τελευταίου στρατοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ συνετρίβη ἐκεῖ. Ἐπειτα δὲ συστέλλων τὰς πυγμαῖς ἔγρυζεν : « Ἐὰν ἐγὼ ἦμην ἐκεῖ ὁδηγῶν τὸ εἰκοστὸν τρίτον, θὰ ἔβλεπεν ὁ Βλύχερ καὶ ὁ Οὐέλιγκτων ». Ἡ εἰσβολή, ἡ λευκὴ σημαία, τὸ ἐν Ἀγίᾳ Ἐλένῃ μαρτύριον, ἡ τοῦ 1815 ἐν Εὐρώπῃ τρομοκρατία, ὁ φόνας τοῦ Μυράτου, ἐκείνου τοῦ θεοῦ τοῦ ἱππικοῦ, ὁ θάνατος τοῦ Νέυ καὶ ἐτέρων γενναιοψύχων ἀνδρῶν, οὓς πάντας εἶχε γνωρίσει, θαυμάσει καὶ ἀγαπήσει, ταῦτα πάντα ἀκούων κατελήφθη μὲν ὑπὸ λυσσώδους ὀργῆς, ἀλλὰ δὲν κατεβλήθη. Ἀκούων δὲ τὰ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Ναπολέοντος, ὤμνυεν ὅτι θὰ φάγῃ τὴν καρδίαν τῆς Ἀγγλίας· ἡ δὲ βραδεῖα ἀγωνία τοῦ ὠχροῦ καὶ θελκτικοῦ διαδόχου τὸν ἐξηρέθισε τοσοῦτον, ὥστε τῷ ἦλθεν ὀρεξις νὰ χύσῃ τὰ ἔντερα τῆς Αὐστρίας. Λήξαντος δὲ τοῦ δράματος καὶ τῆς αὐλαίας κκταπετασθείσης ἐπὶ τῆς ἐν Αὐστρίᾳ Καλλιρρόης (Schönbrunn), ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του καὶ εἶπε : « Καλὰ, μίαν στιγμὴν ἔζησα ὁλόκληρον ζωὴν. Γώρα δεῖξατέ μοι τὸν χάρτην τῆς Γαλλίας ! »

Ὁ Λέων ἤρξατο φυλλολογῶν ἄτλαντά τινα, ἐν ᾧ ὁ κ. Ῥενάλτος προσεπάθει νὰ διηγηθῇ ἐν συνόψει τὴν ἱστορίαν τῆς Παλινορθώσεως καὶ τῆς μοναρχίας τοῦ 1830. Ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ Φουγᾶ ἐπλανᾶτο ἄλλοῦ.

Ὅτε δὲ ἔθηκαν ὑπ' ὄψιν του τὸν χάρτην, πρῶτον μὲν ἀνεφώνησε μετ' ἀρρήτου περιφρονήσεως : « Αὐτὴ εἶν' ἡ Γαλλία ! », ἀλλὰ παρευθὺς δύο δάκρυα ἀγάπης διαφυγόντα τοὺς ὀφθαλμοὺς του καθύγραναν τὴν Ἀρδέχην καὶ τὴν Γιρόνδην. Ἐφίλησε τὸν χάρτην καὶ μετὰ συγκινήσεως ἥτις μετεδόθη καὶ εἰς πάντας τοὺς παρόντας, εἶπε :

α' Ἡμάρτον, ἀγαπητὴ μου γραῖα, ὑβρίσας εἰς τὴν συμφορὰν σου. Οἱ ἄθλιοι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους παντοῦ κατετροπώσαμεν, ὠφελήθησαν ἐκ τοῦ ὕπνου μου καὶ κατέφαγαν τὰ ὄριά σου. Ἀλλὰ εἴτε μικρὰ εἴτε μεγάλη, εἴτε πτωχὴ εἴτε πλουσία, σὺ εἶσαι ἡ μήτηρ μου, καὶ σὲ ἀγαπῶ ὡς φιλέστοργος υἱός. Ἴδου ἡ Κορσικὴ ἡ γεννήσασα τὸν γίγνεται τοῦ αἰῶνος, ἰδου ἡ Θόλωσα ὅπου ἐγεννήθη, ἰδου ἡ Νανσὴ ὅπου πρῶτον ἡσθάνθη πάλλουςαν τὴν καρδίαν μου καὶ ὅπου ἐκείνη τὴν ὁποίαν ὠνόμαζον Αἴγλην μου μὲ περιμένει ἴσως. Πατρίς μου! ἔχεις ναὸν ἐν τῇ καρδίᾳ μου! Ὁ βραχίον οὗτος ἀνήκει εἰς σέ. Πάντοτε θά μ' εὖρης ἑτοιμον νὰ χύσω μέχρι τελευταίας ρανίδος τὸ αἷμά μου πρὸς ὑπεράσπισίν σου καὶ ἐκδίκησιν!»

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Τὸν λήξαντα μῆνα ἐγένοντο δύο τακτικαὶ συνεδρίαι καὶ πέντε ἀναγνώσματα τὰ ἐξῆς:

Π. Βεργωτῆς ἀντεπιστέλλον μέλος, παρεπιδημῶν ἐνταῦθα, ἀνέγνω διατριβὴν ἐπιγραφομένην ὁ κόσμος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης,

Ἰγνάτιος Μοσχάκης τακτικὸν μέλος, περὶ ὑλισμοῦ.

Ἀχιλλεὺς Παράσχος τακτ. μέλος ἄσματα τοῦ ἀνεκδότου αὐτοῦ ποιήματος ἢ ἐπιτομὴ.

Νεοκλῆς Καζάκης τακτ. μέλος, σκέψεις περὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μακιαβέλλι.

Κωνσταντῖνος Βάμβας τακτ. μέλος, περὶ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης.

Τὴν 8 Νοεμβρίου ἤρξαντο τακτικῶς τὰ ἑσπερινὰ δημόσια μαθήματα συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδοθὲν πρόγραμμα, τὴν δὲ 16 αἱ ἐπιστημονικαὶ ἑσπερίδες ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀ. Χρηστομάνου.

Τῶν φοιτῶντων εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἑσπερίδας δηλωσάντων ὅτι ἐπιθυμοῦσιν ὅπως αὗται γείνωσιν ἐβδομαδιαῖαι, ὁ Σύλλογος παρεδέξατο τὴν αἴτησιν, ἀποφασίσας ταῦτοχρόνως ἵνα αἱ τακτικαὶ αὐτοῦ συνεδρίαι γίνωνται τοῦ λοιποῦ τὴν Τετάρτην κατὰ δεκαπενθημερίαν.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς εὐηρεστήθη νὰ ἀναλάβῃ εἰς βάρος τοῦ ἀνακτορικοῦ ταμείου τὴν χορηγίαν φαρμάκων εἰς τοὺς ἀσθενοῦντας μαθητὰς τῆς ἐν Ἀθήναις Σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων.

Ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς σχολῆς Καλαμῶν, καθ' ἣν τὰ τῆς αὐτόθι σχολῆς διατελοῦσιν ἐν τάξει καὶ ἀκριβεῖς, ἐφ' ᾧ ὁ Σύλλογος ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Ὁ Σύλλογος ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν τῆς ἐν Σύρῳ κοσμητείας τῆς Σχολῆς τῶν